Lieta Nr.131030712

SPRIEDUMS
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rīgā, 2013.gada 7.oktobrī

Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas

tiesnese I.Vanaga

ar sekretāri A.Hohlovu,

piedaloties sūdzības iesniedzējas SIA „/Nosaukums/" pārstāvim /pers. A/ un Valsts darba inspekcijas pārstāvim Helgim Lodziņam, izskatīja atklātā tiesas sēdē administratīvā pārkāpuma lietu SIA „/Nosaukums/" sūdzībā par Valsts darba inspekcijas 2012.gada 9.oktobra lēmumu Nr.04/446-01-03/3133 un, pārbaudot lietas materiālus,

k o n s t a t ē j a

Rīgas reģionālās Valsts darba inspekcijas inspektors R.Roveders 2012.gada 13.augustā sastādīja SIA „/Nosaukums/", reģ.Nr./reģistrācijas numurs/, administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.016961 par to, ka 2012.gada 10.jūlijā Rīgas reģionālās Valsts darba inspekcijas amatpersonas veica SIA „/Nosaukums/" struktūrvienības apsekošanu objekta adresē /adrese/, kur tika konstatēts, ka par bārmeni – oficianti tiek nodarbināta /pers. C/, bez rakstveidā noslēgta darba līguma. Pārkāpta Darba likuma 28.panta pirmā daļa un 40.panta pirmā daļa.

Protokolā norādīts, ka atbildība par šādu pārkāpumu paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa *(turpmāk – Latvijas APK)* 41.panta otrajā daļā.

Ar Rīgas reģionālās Valsts darba inspekcijas inspektora R. Rovedera 2012.gada 28.augusta lēmumu Nr.13L-594-2012-017 par administratīvā soda uzlikšanu *(turpmāk - Sākotnējais lēmums)*, SIA „/Nosaukums/" uzlikts administratīvais naudas sods Ls 750 apmērā (par /pers. C/ nodarbināšanu bez rakstveidā noslēgta darba līguma).

Sākotnējā lēmumā norādīts, ka Rīgas reģionālās VDI amatpersonas 2012.gada 10.jūlijā, veicot pārbaudi SIA „/Nosaukums/" objektā /adrese/, konstatēja, ka bez rakstveidā noslēgta darba līguma par bārmeni tiek nodarbināta /pers. C/, personas kods /personas kods/. Apsekojuma laikā /pers. C/ tika atnesti divi darba līgumi. /pers. C/ iepazinās ar līguma saturu un parakstīja tos pēc Rīgas reģionālās VDI amatpersonu pārbaudes.

Amatpersona konkrētajā administratīvajā lietā norāda, ka iepriekš minēto apliecina:

1. 2012.gada 10.jūlija akti par konstatētajiem faktiem (VDI-017-2) 2 (divi) gab.
2. Valsts ieņēmuma dienesta datu noliktavas izdrukas - 2 (divi) gab.
3. /pers. C/ 2012.gada 10.jūlija paskaidrojums – 1gab.
4. SIA pilnvarotās personas /pers. Z/2012.gada 1.augusta paskaidrojums.
5. 2012.gada 1.augusta un 2012.gada 13.augusta akti par konstatētajiem faktiem (VDI-017-1).
6. 2012.gada 10.jūlijā uzņemtās fotogrāfijas - 6 (seši) gab.
7. 2012.gada 10.jūlijā veiktie videoieraksti - 2 (divi) gab.

Amatpersona norādījusi, ka SIA pārkāpusi Darba likuma 28. panta pirmās daļas un 40. panta pirmās daļas prasības, šāds nodarījums veido Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk - LAPK) 41. panta otrajā daļā noteiktā administratīvā pārkāpuma sastāva pazīmes. Par šo pārkāpumu 2012.gada 13.augustā sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols AM Nr. 016961.

No augstāk minētā secināts, ka SIA ,,/Nosaukums/" objektā /adrese/, 2012.gada 10.jūlijā, bez rakstveidā noslēgta darba līguma nodarbinājusi /pers. C/.

Uzliktais administratīvais sods Ls 750 apmērā ir piemērots, ievērojot samērīguma principu, kā arī ņems vērā to, ka pārkāpums ir novērsts, uzņēmums ir neliels.

Sākotnējo lēmumu SIA „/Nosaukums/" 2012.gada 12.septembrī pārsūdzējusi augstākai iestādei - Valsts darba inspekcijai.

Ar Valsts darba inspekcijas (turpmāk - Iestāde) 2012.gada 9.oktobra lēmumu Nr.04/446-01-03/3133 (turpmāk - Lēmums) nolemts sākotnējo Lēmumu atstāt negrozītu, bet SIA „/Nosaukums/" sūdzību noraidīt.

Iestāde lēmumu pamatojusi ar sekojošiem argumentiem. Lietai pievienotie dokumenti, 2012.gada 10.jūlijā fotogrāfētās fotogrāfijas un veiktais videoieraksts apstiprina normatīvo aktu pārkāpuma faktu un uzliktā soda pamatotību konkrētajā administratīvajā lietā. Veiktajā pārbaudes dienā, proti, 2012.gada 10.jūlijā SIA ,,/Nosaukums/" objektā /adrese/, bez rakstveidā noslēgta darba līguma nodarbināta bārmene /pers. C/ (pēc lalības reģistrācijas mainīts uzvārds uz /uzvārds/). Minēto apstiprina 2012.gada 10.jūlija akts par konstatēto faktu, /pers. C/ (/uzvārds/) sniegtais paskaidrojums, pārbaudes laikā uzņemtais videoieraksts un divi darba līguma neparakstīti eksemplāri. No minētajiem pierādījumiem izriet, ka rakstveida darba līguma pārbaudes dienā ar /pers. C/ (/uzvārds/) nav noslēgts, lai gan viņām ir noteikts konkrēts darba grafiks un norunāts darba algas apmērs.

Ar Sākotnējo lēmumu piemērotais sods ir pamatots un samērīgs, ņemot vērā izdarīto administratīvo pārkāpumu. Samērojot SIA ,,/Nosaukums/" zaudējumus un labumu, ko iegūst sabiedrība, secināms, ka šajā gadījumā juridiskās personas intereses tiek mazāk aizskartas nekā tiks gūts sabiedriskais labums - darba devējs tiks mudināts savlaicīgi rūpēties par darbinieku aizsardzību un ievērot darbinieku tiesības.

2012.gada 8.novembrī Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā saņemta SIA „/Nosaukums/" sūdzība par Iestādes Lēmumu, ar kuru lūgts Iestādes Lēmumu atcelt. Sūdzībā norādīts, ka Valsts darba inspekcija ir kļūdaini interpretējusi vārdu strādāt, kad /pers. C/ ar savu parakstu apliecinājusi, ka strādā par bārmeni no 2012.gada 10.jūlija. Nav pamata secinājumam, ka ar savu paskaidrojumu /pers. C/ apliecinājusi, ka būtu fiziski nodarbināta no 2012.gada 10.jūlija - tā vietā viņa apliecināja, ka no minētā datuma atrodas darba tiesiskajās attiecībās (strādā) ar Pieteicēju (darba līgums parakstīts pārbaudes laikā). Likumdevējs ir paredzējis, ka, saucot personu pie atbildības, ir jākonstatē administratīvā pārkāpuma objekts, objektīvā puse, subjekts un subjektīvā puse. Šajā gadījumā nav konstatējama Pieteicējas objektīvā puse, jo Pieteicēja nenodarbināja /pers. C/- /pers. C/ patvaļīgi palīdzēja Pieteicējas bārmenei /pers. G/ un /pers. G/, pārkāpjot noteikto kārtību, pieņēma palīdzību no /pers. C/. Pieteicēja nebija informēta par šādām darbībām un nebija to norīkojusi. Nav konstatējams, ka Pieteicēja pārbaudes brīdī būtu nodarbinājusi /pers. C/, līdz ar to, nav pamata saukt Pieteicēju pie atbildības par personas nodarbināšanu bez rakstveidā noslēgta darba līguma.

Tiesas sēdē sūdzības iesniedzējas pārstāvis /pers. A/ uzturēja sūdzību un papildus paskaidroja, ka /pers. C/ bija paredzēta tikšanās ar priekšnieku, lai iepazītos ar kolektīvu un darba pienākumiem. Priekšnieks neesot atradies uzņēmumā, tikmēr /pers. C/ bez darba devēja atļaujas patvaļīgi palīdzējusi bārmenei /pers. G/ pildīt darba pienākumus. /pers. C/vēlējusies sevi pierādīt kā apzinīgu, izpalīdzīgu, centīgu un pozitīvu cilvēku. Tad ieradušies Valsts darba inspekcijas darbinieki, kuri konstatējuši /pers. C/ nodarbinātību. Nepiekrīt Valsts ieņēmumu dienesta apgalvojumam, ka /pers. C/strādājusi uzņēmumā no 2012.gada 10.jūlija bez rakstveidā noslēgta darba līguma.

Tiesas sēdē Iestādes pārstāvis /per.L/ paskaidroja, ka sūdzību neatzīst un uzskata, ka lēmums pieņemts pamatoti. Ņemot vērā konstatētos faktus un apstākļus, uzskata, ka soda apmērs uzlikts pamatoti un atstājams spēkā. Attiecībā par SIA „/Nosaukums/" argumentu, ka lietā nav konstatēti pierādījumi, norāda, ka ir sastādīts akts 2012.gada 10.jūlijā, persona to ir parakstījusi, ir veikts videoieraksts. Saskaņā ar šo pārkāpumu Valsts darba inspekcija uzlika administratīvo sodu.

Pārbaudījusi lietas materiālus, noklausījusies procesa dalībnieku tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus un izvērtējusi pārsūdzētā lēmuma pamatojumu un sūdzībā izteiktos argumentus, **tiesa atzīst, ka sūdzība ir apmierināma daļēji**, Valsts darba inspekcijas 2012.gada 9.oktobra lēmums Nr.04/446-01-03/3133 ir **grozāms daļā** par SIA „/Nosaukums/" **uzliktā soda apmēru**.

Darba tiesiskās attiecības ir tiesiskās attiecības starp darba devēju un darbinieku, kas dibinātas uz darba līguma pamata sakarā ar algota darba veikšanu, ja tā veikšanas laikā darbinieks ir personiski pakļauts darba devējam. Darba likums noteic, ka darba līgums ir slēdzams rakstveidā, taču darba tiesiskās attiecības rodas un pastāv arī tad, ja, slēdzot darba līgumu, rakstveida forma nav ievērota *(sk. Darba likuma 28., 40. un 41.pantu)*. Darba līgums kā civiltiesisks līgums ir uzskatāms par noslēgtu, ja tā puses ir vienojušās par darba līguma būtiskajām sastāvdaļām, proti, par veicamo darbu, darba samaksu un darbinieka pakļautību darba devējam, tā rīkojumiem. Tātad, lai strīdus gadījumā secinātu, vai persona ir bijusi nodarbināta uz darba līguma pamata, ir jāiegūst tieši vai netieši pierādījumi

Latvijas APK 41.panta otrajā daļā paredzēta administratīvā atbildība par darba līguma nenoslēgšanu rakstveida formā. Līdz 2013.gada 29.maija Latvijas APK grozījumiem, par minētā pārkāpuma izdarīšanu, uzlika naudas sodu darba devējam - fiziskajai personai vai amatpersonai no simt līdz trīssimt piecdesmit latiem, juridiskajai personai - no septiņsimt piecdesmit līdz piectūkstoš latiem.

Latvijas APK 7.pants nosaka, ka nevienam nevar piemērot ietekmēšanas līdzekli par administratīvo pārkāpumu citādi kā uz likuma pamata un likumā noteiktā kārtībā, un lietvedība par administratīvajiem pārkāpumiem veicama, stingri ievērojot likumību.

Latvijas APK 243.pants paredz, ka pierādījumi administratīvā pārkāpuma lietā ir jebkuras Latvijas APK paredzētajā kārtībā iegūtas un noteiktā procesuālajā formā nostiprinātas ziņas par faktiem, kurus administratīvā pārkāpuma lietvedībā iesaistītās personas savas kompetences ietvaros izmanto, lai pierādītu administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību un noskaidrotu citus apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izspriešanā. Kā pierādījumus var izmantot tikai ticamas, attiecināmas un pieļaujamas ziņas par faktiem, iegūtie fakti vai ziņas jāvērtē kopumā un savstarpējā sakarībā.

Tiesa secina, ka viens no būtiskiem nosacījumiem, kas nodrošina likumības ievērošanu, ir pietiekamu un likumā atļautu pierādījumu iegūšana. Tikai uz likumā noteiktajā kārtībā iegūtiem pierādījumiem ir pamats izdarīt secinājumu par prettiesiskas un administratīvi sodāmas rīcības esamību tās personas darbībās, par kuras saukšanu pie administratīvās atbildības tiek lemts.

Konkrētajā lietā par pierādīšanas līdzekļiem var kalpot akti par konstatētajiem faktiem, Valsts ieņēmuma dienesta datu noliktavas izdrukas, /pers. C/ (/uzvārds/) 2012.gada 10.jūlija paskaidrojums, SIA pilnvarotās personas /pers. Z/2012.gada 1.augusta paskaidrojums, 2012.gada 10.jūlijā uzņemtās fotogrāfijas un videoieraksti, administratīvā pārkāpuma protokols, Informācija par fiziskas personas /pers. C/ (/uzvārds/) saimnieciskās darbības vai individuālā komersanta reģistrāciju, amatiem un darba vietām, Darba aizsardzības ievadapmacību reģistrācijas un instruktāžas žurnāls, 2012.gada 10.jūlija /pers. C/ (/uzvārds/) darba līgums Nr.9/12, Valsts ieņēmumu dienesta ziņas par darba ņēmējiem, Darba laika uzskaites tabula un maksājumu saraksti.

Latvijas APK 289.^{13} panta trešā daļa noteic, ja tiesnesis, izskatot sūdzību, atzīst, ka lestādes lēmumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, viņš nolēmuma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas iestādes nolēmuma motivācijai. Šādā gadījumā izvērstāks argumentu izklāsts nav nepieciešams.

Izvērtējot konkrētās lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, tiesa atzīst, ka lestādes Lēmumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams, lai SIA „/Nosaukums/" atzītu par vainīgu Latvijas APK 41.panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanā un noteiktu sodu. No lietas materiāliem konstatējams, ka SIA „/Nosaukums/", neievērojot Darba likuma 28.panta pirmo daļu, kā arī 40.panta pirmo daļu, nav nodrošinājusi darba tiesisko attiecību nodibināšanu ar darba ņēmējiem, noslēdzot rakstveida darba līgumus. Nav pamata izdarīt citādākus secinājumus kā to Lēmumā norādījusi lestāde par to, ka uz SIA „/Nosaukums/" objekta apsekošanas brīdi sūdzības iesniedzēja nebija noslēgusi rakstveida darba līgumu ar /pers. C/ (/uzvārds/), bet minētā persona faktiski veica bārmenes pienākumus, kā tas norādīts sastādītajos aktos par konstatētajiem faktiem. Iestāde ir vispusīgi novērtējusi pierādījumus lietā un izdarījusi atbilstošus secinājumus par administratīvā pārkāpuma sastāva esamību SIA „/Nosaukums/" rīcībā. Līdz ar to tiesa pievienojas lestādes Lēmuma motivācijai un to neatkārto.

Tiesa konstatē, ka lietā pastāv strīds par to, vai starp darba devēju SIA „/Nosaukums/" un darba ņēmēju /pers. C/ (/uzvārds/) pastāvēja visas darba tiesisko attiecību pazīmes un, vai konkrētās darba tiesiskās attiecības bija noformētas rakstveidā atbilstoši Darba likuma 40.panta pirmajai daļai.

Tiesa kritiski vērtē SIA „/Nosaukums/" pārstāvja norādīto, ka /pers. C/ (/uzvārds/) iesaistīšanās klientu apkalpošanā notika nevis pamatojoties uz darba devēja norādījumiem, bet gan uz /pers. C/ (/uzvārds/) un bārmenes /pers. G/ patvaļīgas rīcības dēļ.

Tiesa vērš uzmanību, ka Darba likuma 40.panta pirmajā daļā noteikts, ka darba līgums slēdzams rakstveidā pirms darba uzsākšanas, minētā panta sestajā daļā darba devējam uzlikts pienākums gādāt par darba līgumu noslēgšanu rakstveidā un veikt noslēgto darba līgumu uzskaiti. Saskaņā ar Darba likuma 41.panta otro dalu, ja darbinieks un darba devējs vai vismaz viena no pusēm ir uzsākusi veikt nolīgtos pienākumus, rakstveida formai neatbilstošam darba līgumam ir tādas pašas tiesiskās sekas kā rakstveidā izteiktam darba līgumam.

Norādītais apstāklis, ka /pers. C/ (/uzvārds/) un bārmene /pers. G/ patvaļīgi rīkojušās, vērtējams, ka mēģinājums izvairīties no eventuālās administratīvās atbildības.

Tiesa nepiešķir ticamību /pers. C/ vēlāk sniegtajam paskaidrojumam 11.09.2012., pamatojoties uz turpmāk minētajiem argumentiem. /pers. C/ (/uzvārds/) pārbaudes laikā viennozīmīgi norādīja, kādā amatā un no kura laika strādā SIA „/Nosaukums/", kāds ir darba laiks. Tiesa atzīst, ka /pers. C/ (/uzvārds/) pirmajam paskaidrojumam uz vietas (fiksēts aktā par konstatētajiem faktiem) ir piešķirama augstāka ticamības pakāpe, jo tie tika sniegti notikuma faktiskajā vidē un personai sākotnēji netiek dots laiks un iespēja saskaņot paskaidrojumu saturu ar citām ieinteresētām personām, šajā gadījumā - SIA „/Nosaukums/".

Turklāt, no Valsts ieņēmumu dienesta datu noliktavas datiem izriet, ka darba tiesiskās attiecības rakstveidā noformētas 2012.gada 12.jūlijā, lai gan pārbaudes laikā /pers. C/ (/uzvārds/) viennozīmīgi norādīja, ka strādā uzņēmumā no 2012.gada 10.jūlija, bet par darba tiesiskajām attiecībām Valsts ieņēmumu dienestam paziņots 2012.gada 31.jūlijā, pēc veiktā apsekojuma 2012.gada 10.jūlijā.

Tādejādi tiesa secina, ka SIA „/Nosaukums/" vaina administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, kas paredzēta Latvijas APK 41.panta otrajā daļā, attiecībā uz /pers. C/ (/uzvārds/) nodarbināšanu, ir pierādīta pilnībā.

Latvijas APK 41.panta otrās daļas sankcija, kas bija spēkā uz pārkāpuma izdarīšanas brīdi, paredzēja sodu darba devējam - juridiskajai personai - no septiņsimt piecdesmit līdz piectūkstoš latiem.

Saskaņā ar Latvijas APK 32.pantu, uzliekot sodu jāņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturs, pārkāpēja personība, viņa vainas pakāpe, mantiskais stāvoklis, atbildību mīkstinošie un pastiprinošie apstākļi.

No Valsts darba inspekcijas inspektora R.Rovedera 2011.gada 28.augusta lēmuma Nr.13L-594-2012-017 izriet, ka SIA „/Nosaukums/" par Latvijas APK 41.panta otrajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu sodīta ar naudas sodu Ls 750 apmērā un pie soda noteikšanas pārkāpēja atbildību mīkstinoši vai pastiprinoši apstākļi nav konstatēti.

Lietas materiāli nesatur ziņas par to, ka SIA „/Nosaukums/" agrāk būtu saukta pie administratīvās atbildības, līdz ar ko šis apstāklis ir ņemams vērā pie soda noteikšanas pārkāpējam.

Tiesa uzskata, ka, konstatējot likumā noteiktos vai citus apstākļus, kas nepārprotami mīkstina vai citādi ietekmē pārkāpēja atbildību par administratīvo pārkāpumu, ir pamats piemērotā soda apmēra samazināšanai soda sankcijas ietvaros.

Bez tam tiesa konstatē, ka uz šā sprieduma pieņemšanas brīdi ir mainījies tiesiskais regulējums, proti, ar 2013.gada 25.aprīļa likuma „Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā" 3.punktu, izdarīti grozījumi Latvijas APK 41.panta otrajā daļā, izsakot minētā panta sankciju sekojošā redakcijā: [..] uzliek naudas sodu darba devējam - fiziskajai personai vai amatpersonai no piecdesmit līdz divsimt piecdesmit latiem, bet juridiskajai personai - no piecsimt līdz divtūkstoš piecsimt latiem. Tādējādi sankcija ir samazināta.

Saskaņā ar Kodeksa 8.panta otro daļu aktiem, kas mīkstina atbildību par administratīvajiem pārkāpumiem vai atbrīvo no tās, ir atpakaļejošs spēks, tas ir, tie attiecas arī uz pārkāpumiem, kas izdarīti pirms šo aktu izdošanas. Aktiem, kas nosaka vai pastiprina atbildību par administratīvajiem pārkāpumiem, atpakaļejoša spēka nav.

Tā kā minētajai tiesību normai arī attiecībā pret SIA „/Nosaukums/" ir atpakaļejošs spēks, tad tas tiesai jāņem vērā administratīvā soda noteikšanā.

Ņemot vērā minēto un ievērojot to, ka SIA „/Nosaukums/" pastāv atbildību mīkstinošs apstāklis, tad saskaņā ar Kodeksa 289.12panta otrās daļas 4.punktu, SIA „/Nosaukums/" piemērotais sods ir grozāms, samazinot to - Ls 750,00 apmērā.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā minēto un vadoties pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{6}panta, 289^{12}. panta otrās daļas 4. punkta, 289.13panta, 289.^{17} un 289.^{18} panta, tiesa

nosprieda

Grozīt Valsts darba inspekcijas 2012.gada 9.oktobra lēmumu Nr.04/446-01-03/3133 daļā par administratīvā soda piemērošanu SIA „/Nosaukums/" un noteikt SIA „/Nosaukums/", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, naudas sodu Ls 500,00 (pieci simti lati, 00 santīmi) apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 10 (desmit) darba dienu laikā no sprieduma paziņošanas, iesniedzot sūdzību Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā.

Spriedums sastādīts un pieejams 2013.gada 7.oktobrī.

Tiesnese I.Vanaga